

Teknisk note nr. 5

Teknisk notat om kriminalitet blandt indvandrere og efterkommere med særligt henblik på straffelovsovertrædelser blandt unge mænd

Noten er udarbejdet af Claus Larsen

Rockwool Fondens Forskningsenhed

København 2001

I dette notat belyses sammenhængen mellem kriminalitet og national oprindelse (uanset statsborgerskab). Der ses på udviklingen fra 1993-1998 i andelene inden for udvalgte grupper, som anklagemyndighed eller domstole har truffet afgørelse imod for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller (andre) særlove under ét og af straffeloven alene. Endvidere beregnes et gennemsnit af de seks år og akkumulerede tal på baggrund af de samme data¹.

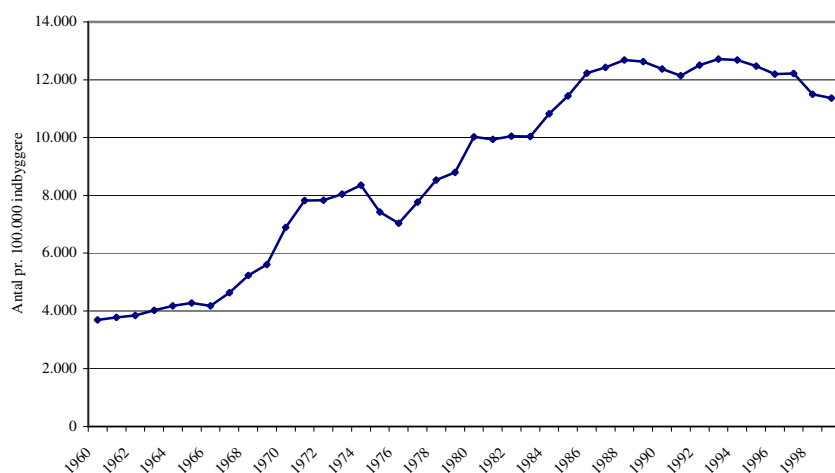
Gennemsnitstal såvel som akkumulerede tal har tidligere været offentliggjort i kapitel 8 "Kriminalitet" side 252-278 i Gunnar Viby Mogensen og Poul Chr. Matthiessen (red.). 2000. *Integration i Danmark omkring årtusindskiftet* (Aarhus Universitetsforlag), men ikke opdelt på oprindelsesland. Det gøres i dette notat. Der er dog ikke tale om egentlig nye tal, idet i hvert fald dele af dem har været fremlagt før ved to forskellige lejligheder, jf. fodnote 1. Her opsamles og sammenfattes disse tidligere fremlæggelser. For en nærmere omtale af undersøgelsen, anvendte begreber, afgrænsninger osv. kan henvises til Viby Mogensen og Matthiessen.

De omtalte frekvenser og de bagvedliggende data kan ses i tabellerne nedenfor i afsnit 2 og 3 efter en kort indledende beskrivelse af kriminalitetsudviklingen i Danmark generelt. De tidligere fremlagte gennemsnitlige kriminalitetshyppigheder for de 16-19-årige, for så vidt angår dels **straffe-, færdsels- og særlovsovertrædelser** under ét, dels **straffelovsovertrædelser** for sig, er suppleret med gennemsnitstal for de 20-49-årige. Vægten i notatet ligger på straffelovsovertrædelser blandt unge mænd, og der ses helt bort fra kriminaliteten blandt kvinder, da den for alle grupper er langt lavere end blandt mænd, jf. også tabel 1 nedenfor.

1. Udviklingen i omfanget af straffelovsovertrædelser i Danmark 1960-1999

En beskrivelse af kriminalitetsudviklingen over en periode kan tage udgangspunkt i anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 100.000 indbyggere over 15 år (den kriminelle lavalder). Udviklingen fra 1960-1999 er gengivet i figur 1.

Figur 1. Anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 100.000 indbyggere over 15 år, 1960-1999

Kilde: Danmarks Statistik. 2000. *Kriminalitet 1999*, tabel 1.1 side 34.

Ved at beregne udviklingen pr. 100.000 indbyggere, tages der højde for ændringer i befolkningens størrelse, men ikke for ændringer i køns- og alderssammensætningen. Som det fremgår af figur 1, har der over perioden som helhed - og især i den første halvdel - været tale om en betydelig stigning i kriminalitetsomfanget, men hen imod slutningen indtræder der først stagnation og derefter et fald.

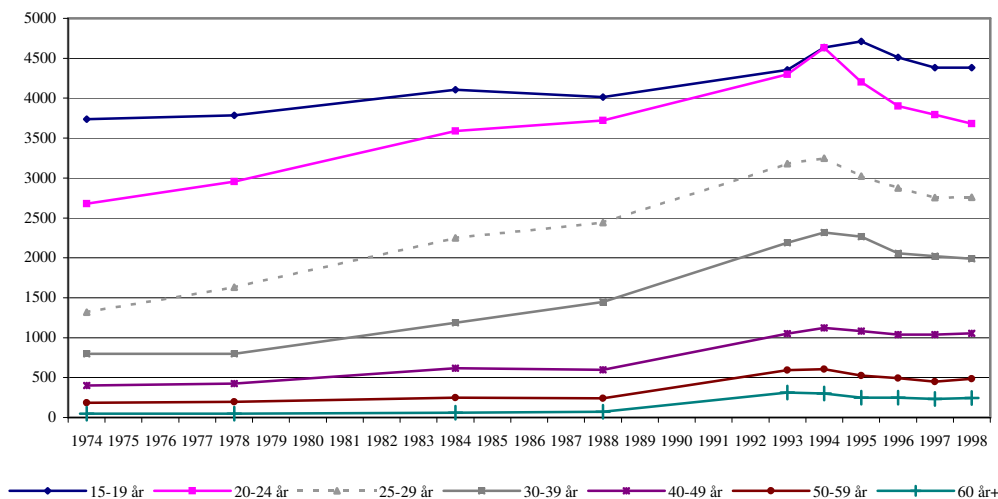
Hvor anmeldelsesstatistikken belyser omfanget af kriminalitet i samfundet, belyser afgørelsesstatistikken, i hvilket omfang der har kunnet knyttes gerningsmænd til denne kriminalitet, og dermed hvor mange personer der har fået en afgørelse imod sig. I resten af dette notat ligger vægten på sådanne afgørelser truffet af anklagemyndighed og domstole.

Til den registrerede kriminalitet skulle i princippet lægges den skjulte kriminalitet, som ikke registreres, og som der ikke knyttes gerningsmænd til. Men omfanget af den skjulte kriminalitet har man i sagens natur kun et skøn over - de såkaldte "mørketal".

¹ Nogle af tallene her har tidligere været bragt i Berlingske Tidende søndag den 29. oktober og i BT søndag den 31. december 2000.

I figur 2 vises for en del af perioden - nemlig 1974-1998 - udviklingen i antal afgørelser for straffelovsovertrædelser pr. 100.000 mænd i forskellige aldersgrupper, hvorved der tages højde ikke kun for ændringer i befolkningens størrelse, men også for eventuelle ændringer i køns- og alderssammensætningen.

Figur 2. Afgørelser for straffelovsovertrædelser 1974-1998 pr. 100.000 mænd fordelt på alder.

Kilde: Danmarks Statistik. Diverse år. *Statistisk Tiårsoversigt* og *Statistisk Årbog*.

En tendens svarende til den, anmeldelsesstatistikken udviser i figur 1, kan ses i figur 2, idet der efter en stigning igennem perioden indtræder et fald omkring 1994, mest markant for unge og yngre mænd. De sidste seks år af perioden - 1993-1998 - er de år, der, hvad kriminalitet angår, er behandlet i det projekt om "Indvandrere og deres levevilkår", som dette notat udspringer af. Projektet er centreret omkring otte af de største ikke-vestlige indvandrergrupper i Danmark - fra Eksjugoslavien, Iran, Libanon, Pakistan, Polen, Somalia, Tyrkiet og Vietnam - der tilsammen omfatter ca. to tredjedele af de ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i alderen 16-70 år. Dette er baggrunden for landeopdelingen og den nedre aldersafgrænsning ved 16 år her.

2. Afgørelser for overtrædelse af (1) straffe-, færdsels- og særlove under ét hhv. (2) straffeloven alene - enkeltår og gennemsnit heraf

Kriminalitetshyppigheder for mænd og kvinder med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller (andre) særlove² under ét baseret på et gennemsnit for perioden 1993-1998 er vist i tabel 1. Tabellen illustrerer, at kriminaliteten for alle gruppers vedkommende er langt lavere blandt kvinder end blandt mænd. Unge og yngre mennesker begår mere kriminalitet end midaldrende og ældre, og der er en betydelig overrepræsentation i kriminalitetsstatistikken af især unge ikke-vestlige indvandrere og efterkommere.

I de efterfølgende tabeller ses på sammenhængen mellem national oprindelse (uanset statsborgerskab) og kriminalitetshyppigheder - det vil som nævnt her sige andelen inden for forskellige grupper, der et givet år er blevet dømt for en lovovertrædelse. I forhold til tabel 1 er indvandrere og efterkommere slået sammen, og der ses bort fra kvinder.

De tal, Berlingske Tidende bragte, kan ses i tabel 2-7. Der blev lagt særlig vægt på gruppen af 16-19-årige mænd. Der er i tabel 4 og 7 suppleret med frekvenser for aldersgrupperne 20-49 år. Som det fremgår, er kriminalitetshyppigheden faldende efter 30 års-alderen for alle grupper (for kvinderne fra 40 års-alderen), jf. tabel 1 og 4. Ser man alene på straffelovsovertrædelser, indtræder faldet tidligere, jf. tabel 7.

² Færdselslovsovertrædelser opgøres her i lighed med i Danmarks Statistiks publikationer for sig adskilt fra andre særlovsovertrædelser.

Tabel 1. Kriminalitetshyppigheder for mænd og kvinder med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller særlove opdelt på alder og indvandrerstatus. Gennemsnit for perioden 1993-1998. Pct.

Køn og alder	Indvandrere fra:		Efterkommere fra:		Danskere
	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande	
Mænd					
16-19 år	13,9	6,7	17,3	11,2	7,6
20-29 år	11,7	3,9	18,5	7,6	8,0
30-39 år	9,1	5,1	6,4	7,4	6,4
40-49 år	6,8	4,6	...	5,2	4,1
50-59 år	4,0	3,4	...	...	3,0
60-70 år	1,7	1,4	...	...	1,3
Kvinder					
16-19 år	2,2	...	2,3	...	1,2
20-29 år	2,0	1,1	3,0	...	1,4
30-39 år	2,0	1,7	...	...	1,4
40-49 år	1,6	1,4	...	...	0,9
50-59 år	1,3	0,9	...	...	0,7
60-70 år	0,8	0,5	...	...	0,3

Anm.: Ekskl. afgørelser, der fører til frifindelse eller undladelse af tiltale efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 og 3.
 "...": Få eller ingen observationer.

Note: Totaltælling af samtlige ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, 25 pct. stikprøve af vestlige indvandrere og efterkommere og 2 pct. stikprøve af hele befolkningen ekskl. indvandrere og efterkommere pr. 1. januar hvert af årene. Kun personer med opholdstilladelse - og dermed personnummer - i Danmark indgår i tallene. Asylansøgere, turister og andre uden opholdstilladelse indgår ikke.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik, jf. også kapitel 8 "Kriminalitet", tabel 8.2 side 268 i Gunnar Viby Mogensen og Poul Chr. Matthiessen (red.). 2000. *Integration i Danmark omkring årtusindskiftet*.

Tabel 2-4 viser antal personer (tabel 2) og de procentvise andele (tabel 3) blandt 16-19-årige mænd med afgørelser for overtrædelse af **straffe-, færdsels- og/eller særlove** under ét for hvert af årene 1993-1998 og et gennemsnit heraf (tabel 4) og dokumenterer sammen med tabel 5-7, hvordan tallene, der blev bragt i Berlingske Tidende, er fremkommet. I tabel 4 er til sammenligning suppleret med gennemsnitstal for de 20-49-årige.

Tabel 2. Antal personer med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller særlove opdelt på oprindelsesland samt antal personer i de respektive grupper i alt 1993-1998. Mænd 16-19 år.

Oprindelsesland	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1993	1994	1995	1996	1997	1998
	Antal personer med afgørelse						Antal personer i alt i de respektive grupper					
Eksjugoslavien	92	87	95	169	153	169	465	453	461	1017	1140	1198
Iran	47	37	36	40	50	48	254	243	247	255	317	350
Libanon	61	75	80	94	131	133	323	334	359	416	480	549
Pakistan	94	118	113	109	126	123	694	754	760	737	726	723
Polen	34	33	44	51	45	48	267	300	322	350	365	341
Somalia	2	13	24	30	35	60	120	194	244	282	385	437
Tyrkiet	191	238	226	289	270	305	1316	1413	1456	1596	1692	1732
Vietnam	19	28	31	34	24	41	388	408	408	393	384	385
Øvrige ikke-vestlige	154	187	216	262	281	316	1409	1528	1611	1752	2045	2201
Alle ikke-vestlige	694	816	865	1078	1115	1243	5236	5627	5868	6798	7534	7916
Vestlige	13	19	24	11	29	25	247	241	260	248	247	266
Danskere	214	202	182	167	159	147	2675	2528	2373	2239	2220	2130

Anm., note og kilde: Se tabel 1.

Tabel 3. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller særlove opdelt på oprindelsesland 1993-1998. Mænd 16-19 år. Procent.

	Eks- jugoslavien	Iran	Libanon	Pakistan	Polen	Somalia	Tyrkiet	Vietnam	Øvrige ikke-vest.	Alle ikke- vestlige	Vestlige	Danskere
1993	19,8	18,5	18,9	13,5	12,7	1,7	14,5	4,9	10,9	13,3	5,3	8,0
1994	19,2	15,2	22,5	15,7	11,0	6,7	16,8	6,9	12,2	14,5	7,9	8,0
1995	20,6	14,6	22,3	14,9	13,7	9,8	15,5	7,6	13,4	14,7	9,2	7,7
1996	16,6	15,7	22,6	14,8	14,6	10,6	18,1	8,7	15,0	15,9	4,4	7,5
1997	13,4	15,8	27,3	17,4	12,3	9,1	16,0	6,3	13,7	14,8	11,7	7,2
1998	14,1	13,7	24,2	17,0	14,1	13,7	17,6	10,7	14,4	15,7	9,4	6,9

Anm., note og kilde: Se tabel 1.

Indvandrere og efterkommere fra vestlige lande og fra Vietnam ligger omkring eller under niveauet for danskere i tilsvarende aldersgrupper, når man betragter straffe-, færdsels- og særlovsovertrædelser under ét, mens alle ikke-vestlige indvandrere og efterkommere under ét ligger omkring 1½-2 gange højere. Gennemsnittene i tabel 4 kan dække over forskellige udviklingsforløb, som det er illustreret i tabel 3 for de 16-19-årige, hvor der er tale om et fald for unge mænd fra Eksjugoslavien og Iran ligesom for danske unge, mens øvrige grupper udviser stagnation eller stigning.

Tabel 4. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller særlove opdelt på oprindelsesland. Gennemsnit for 1993-1998. Mænd 16-49 år. Procent.

	Eks-jugoslavien	Iran	Libanon	Pakistan	Polen	Somalia	Tyrkiet	Vietnam	Øvrige ikke-vest.	Alle ikke-vestlige	Vestlige	Danskere
16-19 år	16,2	15,5	23,3	15,5	13,1	9,9	16,5	7,5	13,4	14,9	8,0	7,6
20-29 år	15,5	11,9	13,3	17,1	9,8	10,8	13,0	6,9	10,0	12,1	4,3	8,0
30-39 år	10,1	10,4	9,9	12,5	8,1	10,6	10,4	5,5	7,5	9,1	5,4	6,4
40-49 år	6,8	8,8	7,2	8,7	6,7	7,6	7,4	4,2	5,9	6,8	4,7	4,1

Anm., note og kilde: Se tabel 1.

Tabel 5-7 viser antal personer (tabel 5) og de procentvise andele (tabel 6) blandt 16-19-årige mænd med afgørelser for overtrædelse af **straffeloven** for hvert af årene 1993-1998 og et gennemsnit heraf (tabel 7) og dokumenterer sammen med tabel 2-4, hvordan tallene, der blev bragt i Berlingske Tidende, er fremkommet. I tabel 7 er til sammenligning suppleret med gennemsnitstal for de 20-49-årige.

Sri Lanka er skilt ud i disse tabeller samt i tabel 9-11 som yderligere et eksempel på den store spredning mht. til kriminalitetshyppighed landene imellem, som statistikken også viser, jf. artikel i BT, hvor dette forhold fremhæves. Sri Lanka indgår dog fortsat i gruppen "Øvrige ikke-vestlige" i de nævnte tabeller - derfor noten "Inkl. Sri Lanka".

Tabel 5. Antal personer med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffeloven opdelt på oprindelsesland samt antal personer i de respektive grupper i alt 1993-1998. Mænd 16-19 år.

Oprindelsesland	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1993	1994	1995	1996	1997	1998
	Antal personer med afgørelse						Antal personer i alt i de respektive grupper					
Eksjugoslavien	66	69	75	108	115	114	465	453	461	1017	1140	1198
Iran	29	30	28	30	41	37	254	243	247	255	317	350
Libanon	46	60	67	77	102	102	323	334	359	416	480	549
Pakistan	59	81	80	73	84	82	694	754	760	737	726	723
Polen	21	25	37	35	30	34	267	300	322	350	365	341
Somalia	0	12	17	26	28	51	120	194	244	282	385	437
Tyrkiet	126	161	146	176	170	183	1316	1413	1456	1596	1692	1732
Vietnam	9	19	21	22	12	30	388	408	408	393	384	385
Sri Lanka	3	6	5	16	6	11	119	142	168	208	229	242
Øvrige ikke-vestlige ¹⁾	118	153	171	205	229	237	1409	1528	1611	1752	2045	2201
Alle ikke-vestlige	474	610	642	752	811	870	5236	5627	5868	6798	7534	7916
Vestlige	8	13	18	5	17	11	247	241	260	248	247	266
Danskere	113	109	89	78	83	67	2675	2528	2373	2239	2220	2130

Anm., note og kilde: Se tabel 1. ¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

Faldet omkring 1994, hvad straffelovsovertrædelser angår, som figur 1 og 2 viser, kan genfindes, hvad 16-19-årige danskere og eksjugoslaver angår, og måske til dels for unge iranske og tyrkiske mænd, mens det ikke synes at være slået igennem for andre 16-19-årige, jf. tabel 6, om end der dog er tale om en stagnation, når man betragter alle ikke-vestlige indvandrere og efterkommere under ét. Man kan også bemærke, at faldet for unge mænd fra Eksjugoslavien er sket efter, at et stort antal bosniske krigsflygtninge (knap 11.000) derfra i 1995 fik opholdstilladelse - og dermed personnummer - i Danmark, jf. fx Danmarks Statistik, "Kriminalitet og national oprindelse 1995", *Statistiske Efterretninger: Social sikring og retsvæsen 1998:2*, side 3. Det er kun personer, der har opholdstilladelse her i landet, der indgår i tallene. Asylansøgere, turister og andre uden opholdstilladelse indgår ikke.

Tabel 6. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffeloven opdelt på oprindelsesland 1993-1998. Mænd 16-19 år. Procent.

	Eks-jugoslavien	Iran	Libanon	Pakistan	Polen	Somalia	Tyrkiet	Vietnam	Sri Lanka	Øvr. ikke-vestlige ¹⁾	Alle ikke-vestlige	Vestlige	Danskere
1993	14,2	11,4	14,2	8,5	7,9	0,0	9,6	2,3	2,5	8,4	9,1	3,2	4,2
1994	15,2	12,4	18,0	10,7	8,3	6,2	11,4	4,7	4,2	10,0	10,8	5,4	4,3
1995	16,3	11,3	18,7	10,5	11,5	7,0	10,0	5,2	3,0	10,6	10,9	6,9	3,8
1996	10,6	11,8	18,5	9,9	10,0	9,2	11,0	5,6	7,7	11,7	11,1	2,0	3,5
1997	10,1	13,0	21,3	11,6	8,2	7,3	10,1	3,1	2,6	11,2	10,8	6,9	3,7
1998	9,5	10,6	18,9	11,3	10,0	11,7	10,6	7,8	4,6	10,8	11,0	4,2	3,2

Anm., noter og kilder: Se tabel 1. ¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

Som det fremgår af tabel 6 og 7 ligger indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i gennemsnit omkring 2-3 gange over niveauet for danskere og vestlige indvandrere og efterkommere i tilsvarende aldersgrupper, når man alene betragter straffelovsovertrædelser, men det dækker over betydelige forskelle grupperne imellem. Især helt unge mænd fra Libanon ligger højt i forhold til alle andre, mens unge mænd fra Sri Lanka og Vietnam ligger på et niveau omkring

eller under det danske. Og pakistanske, polske, somaliske, tyrkiske og ”øvrige ikke-vestlige” unge i alderen 16-19 år ligger lige omkring eller under gennemsnittet på 10,7 pct. for alle ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i denne aldersgruppe set over de seks år. Tallene for de enkelte år kan svinge noget for de grupper, hvor kriminalitets-hyppigheden er baseret på relativt få observationer, jf. tabel 5 (og 2), og gennemsnittene dækker over uensartede udviklingsforløb over de seks år, jf. tabel 6.

Tabel 7. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffeloven opdelt på oprindelsesland. Gennemsnit for 1993-1998. Mænd 16-49 år. Procent.

	Eks-jugoslavien	Iran	Libanon	Pakistan	Polen	Somalia	Tyrkiet	Vietnam	Sri Lanka	Øvr. ikke-vestlige ¹⁾	Alle ikke-vestlige	Vestlige	Danskere
16-19 år	11,6	11,7	18,4	10,4	9,4	8,1	10,5	4,8	4,2	10,6	10,7	4,8	3,8
20-29 år	8,5	6,8	7,8	7,5	5,2	7,0	4,3	3,7	4,3	5,8	6,1	1,7	2,3
30-39 år	4,6	5,7	4,8	4,4	4,1	5,4	2,5	2,5	2,3	3,7	4,0	1,7	1,4
40-49 år	2,7	4,7	2,8	2,5	3,3	3,9	1,6	1,5	1,4	2,4	2,5	1,3	0,7

Anm., note og kilde: Se tabel 1. ¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

Andelene med afgørelse(r) for overtrædelse af straffeloven er markant mindre allerede for de 20-29-årige i alle grupper bortset fra sri lankanere, hvor den er uændret på et lavt niveau. For de 30-39-årige og de 40-49-årige falder andelene yderligere.

Mens tabellerne i afsnit 2 udelukkende viser gennemsnitstal med henblik på at dokumentere, hvordan de tal, der blev bragt i Berlingske Tidende, er fremkommet, indeholder tabellerne i afsnit 3 akkumulerede tal. Disse tal omtales som nævnt ovenfor i en artikel i BT.

3. Afgørelser for overtrædelse af (1) straffe-, færdsels- og særlove under ét hhv. (2) straffeloven alene - akkumulerede tal

Et alternativ til at se på enkeltår eller gennemsnit heraf er at betragte akkumulerede tal. Det gøres der i det følgende, hvor der tages udgangspunkt i befolkningen pr. 1.1.1998. Derefter ses der på, hvor mange der har en eller flere afgørelser et eller flere af de seks år 1993-1998, som det er muligt at belyse her. I kapitel 8 ”Kriminalitet” i Gunnar Viby Mogensen og Poul Chr. Matthiessen (red.). 2000. *Integration i Danmark omkring årtusindskiftet* er ligeledes medtaget tabeller med akkumulerede tal. Blot er der taget udgangspunkt i befolkningen pr. 1.1.1993, hvorefter disse personer er fulgt i årene frem til og med 1998.

Tabel 8 viser afgørelser for overtrædelse af **straffe-, færdsels- og særlove under ét** akkumuleret over de seks år. Man skal i forbindelse med de akkumulerede tabeller være opmærksom på, at ikke alle - herunder fx mange fra Eksjugoslavien, jf. ovenfor - vil have været til stede i Danmark alle årene, og at der for en del af de yngste kun vil kunne være observationer for en del af årene - evt. kun et enkelt år, hvilket kan medvirke til at gøre frekvenserne for disse grupper mindre, når man slår flere ældre sammen, end de ellers ville have været. Derfor er der i tabel 9, der viser afgørelser for overtrædelse af **straffeloven alene** akkumuleret over de seks år, som især har været i fokus, for den yngste aldersgruppe vist frekvenser for sig for de enkelte aldre 16, 17, 18 og 19 år. Også aldersgruppen 20-29 år er delt op - i hhv. 20-24-årige og 25-29-årige.

Tabel 8. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffe-, færdsels- og/eller særlove opdelt på oprindelsesland. Akkumulerede tal for perioden 1993-1998. Mænd 16-70 år. Procent.

	Eks-jugoslavien	Iran	Libanon	Pakistan	Polen	Somalia	Tyrkiet	Vietnam	Øvrige ikke-vest.	Alle ikke-vestlige	Vestlige	Danskere
16-19 år	22,1	21,7	36,8	26,7	22,0	19,0	28,9	16,9	22,4	24,7	15,0	13,4
20-29 år	34,0	38,2	46,9	44,3	28,5	25,9	39,6	26,9	27,3	33,9	10,9	29,4
30-39 år	25,9	34,0	37,3	43,2	27,8	25,4	39,6	24,2	25,9	30,6	17,6	26,8
40-49 år	19,7	33,9	30,4	34,1	26,9	21,4	33,3	22,6	24,2	26,4	18,4	19,9
50-59 år	16,4	27,5	27,5	23,1	23,5	15,5	17,3	18,0	17,9	19,0	16,2	15,7
60-70 år	7,5	14,0	6,0	9,8	12,2	5,6	7,0	6,3	10,5	9,0	10,4	8,0

Anm., note og kilde: Se tabel 1. I tabellen her er der taget udgangspunkt i befolkningen pr. 1.1.1998. Aldersafgrænsningen i projektet er 16-70 år, begge inkl., så der vil kun være en enkelt observation for de yngste, to for de næst yngste osv. En del - først og fremmest indvandrere - vil ikke have været i landet alle år. Begge dele kan medvirke til at gøre frekvenserne for disse grupper mindre, end de ellers ville have været.

Som i gennemgangen ovenfor af gennemsnitstallene viser også de akkumulerede frekvenser en overrepræsentation blandt ikke mindst de helt unge ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i forhold til danskere i tilsvarende aldersgrupper, men i tabel 8, hvor **såvel straffe- som færdsels- og særlovsovertrædelser** indgår, er overrepræsentationen imidlertid mindre end i tabel 3 og 4 med gennemsnitstal, og fra 20 års-alderen er den ubetydelig, når man betragter alle ikke-vestlige indvandrere og efterkommere under ét. De langt større forskelle, der viser sig, når man som i

tabel 9 ser bort fra sær- og færdelseslovsovertrædelser og alene betragter **straffelovsovertrædelser**, illustrerer igen de forskellige kriminalitetsmønstre, som karakteriserer de forskellige grupper.

Tabel 9. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffeloven opdelt på oprindelsesland. Akkumulerede tal for perioden 1993-1998. Mænd. 16-70 år. Procent.

	Eks-jugoslavien	Iran	Libanon	Pakistan	Polen	Somalia	Tyrkiet	Vietnam	Sri Lanka	Øvr. ikke-vestlige ¹⁾	Alle ikke-vestlige	Vestlige	Danskere
16 år	9,0	12,9	19,6	10,0	6,0	11,8	13,4	4,8	7,7	10,8	11,5	6,3	3,2
17 år	16,3	16,0	29,0	15,6	19,3	20,9	15,3	13,2	6,4	16,4	17,2	8,5	7,1
18 år	18,7	26,3	35,4	27,1	14,6	13,0	25,2	9,5	6,3	21,4	22,2	3,5	9,2
19 år	24,6	22,5	33,7	24,7	26,3	18,6	22,6	18,0	22,2	24,5	23,9	12,8	7,9
16-19 år	17,0	18,9	28,8	19,4	17,3	16,0	19,3	12,0	10,7	18,5	18,7	8,3	7,0
20-24 år	23,4	32,8	42,3	30,4	20,5	22,9	21,8	15,1	16,8	20,1	23,4	5,4	12,7
25-29 år	18,2	17,6	24,6	18,2	12,0	16,3	14,0	13,1	17,5	15,7	16,4	3,2	7,9
20-29 år	20,5	24,8	31,2	25,1	16,9	18,1	17,7	14,1	17,2	17,7	19,6	4,0	10,2
30-39 år	13,5	19,8	20,2	19,9	16,9	14,6	12,0	13,0	12,4	14,1	15,2	5,1	6,2
40-49 år	9,1	19,8	16,8	12,7	12,1	11,0	9,4	8,1	8,5	11,2	11,6	5,4	3,6
50-59 år	7,7	12,0	13,1	8,0	9,2	10,9	5,3	6,7	6,6	6,4	7,2	3,2	2,4
60-70 år	6,0	10,1	6,0	3,6	8,1	0,0	3,7	4,0	3,7	4,5	5,1	1,5	1,5

Anm., note og kilde: Se tabel 1 og 8. Som følge af noten til tabel 8 er her vist frekvenser for sig for de enkelte aldre 16, 17, 18 og 19 år. Også aldersgruppen 20-29 år er delt op - i hhv. 20-24-årige og 25-29-årige. ¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

Når man tager alt, inkl. færdelseslovsovertrædelser, med, er der målt på de akkumulerede tal (tabel 8) altså ikke så stor forskel på, hvor store andele der er repræsenteret i kriminalstatistikken, når man ser bort fra de helt unge. Når man alene ser på straffelovsovertrædelser, er forskellene betydelige, uanset om man bruger akkumulerede tal eller gennemsnitstal, men også her kan der dog målt på de akkumulerede tal (tabel 9) måske spores en - om end ganske svag - tendens til en lidt lavere overrepræsentation i forhold til gennemsnitstallene i tabel 6 og 7.

Når overrepræsentationen målt på akkumulerede tal er lavere end målt på (gennemsnit af) enkeltår, kan det spille ind, at ikke alle indvandrere har haft opholdstilladelse i Danmark i alle årene i den betragtede periode og derfor heller ikke indgår i statistikken i alle seks år. Det kunne måske også i et vist omfang være udtryk for, at det i højere grad blandt de ikke-vestlige indvandrere og efterkommere end blandt danskere er de samme personer, der er repræsenteret i kriminalstatistikken fra år til år, når forskellene er mindre ved sammenligning af akkumulerede tal end ved sammenligning af enkeltår og gennemsnit. Omfanget af disse forholds betydning er ikke undersøgt her.

4. Betydningen af bopæl

Ligesom køn og alder har bopæl (efter urbaniseringsgrad) erfaringsmæssigt betydning for kriminalitetshyppigheden. Mænd begår mere kriminalitet end kvinder, yngre begår mere kriminalitet end ældre, og kriminalitetshyppigheden er større i storbyerne end i mindre byer og på landet.

I tabel 10 er kriminalitetshyppighederne målt ved afgørelser for **straffelovsovertrædelser** for 16-19-årige mænd vist fordelt på forskellige grader af urbanisering. Kriminalitetshyppighederne er et gennemsnit af 1993-1998 ligesom i tabel 7. Fx er kriminalitetshyppigheden for 16-19-årige eksjugoslaviske mænd 13,8% for dem der bor i København og Frederiksberg, mens den er 8,1% for dem, der bor i "Øvrige kommuner", hvilket vil sige små- og landkommuner med færre end 10.000 indbyggere.

Tabel 10. Andele med én eller flere afgørelser for overtrædelse af straffeloven opdelt på oprindelsesland og bopæl (urbanisering). Gennemsnit for 1993-1998. Mænd 16-19 år. Procent.

	København og Frederiksberg	Hovedstaden i øvrigt	Odense, Esbjerg, Randers, Århus Ålborg	Kommuner med mere end 10.000 indbyggere	Øvrige kommuner
Eksjugoslavien	13,8	13,9	8,5	10,4	8,1
Iran	10,2	12,5	14,6	7,5	9,2
Libanon	13,6	19,5	21,3	17,4	9,8
Pakistan	11,3	10,0	9,5	4,8	13,2
Polen	9,4	9,6	8,7	11,6	7,3
Somalia	8,9	6,8	7,2	9,2	11,2
Tyrkiet	12,7	9,6	11,4	9,5	10,1
Vietnam	6,3	1,7	5,2	5,0	4,3
Sri Lanka	0,0	9,1	3,0	5,3	2,6
Øvrige ikke-vestlige ¹⁾	15,5	11,1	12,1	7,8	3,8
Alle ikke-vestlige	13,0	10,6	11,5	9,5	6,2
Vestlige	7,3	5,6	2,8	5,0	3,6
Danskere	7,1	5,5	4,2	3,9	2,6

Anm.: En del af frekvenserne er baseret på få personer med afgørelser imod sig.

¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

Kriminalitetshyppighederne skulle være mindst længst til højre, og det er da også det generelle billede, men der er dog undtagelser. Det skal også bemærkes, at en del af frekvenserne bygger på ganske få observationer. Det skyldes bl.a., at jo mere man fordeler, jo færre bliver der i hver celle, men det skyldes også, at de forskellige grupper til dels bor forskellige steder i landet. Det kan man se i tabel 11 og 12, der viser en procentvis fordeling af de forskellige grupper hhv. i 1993 og i 1998.

Tabel 11. 16-19-årige mænd opdelt på oprindelsesland og bopæl (urbanisering) i 1993. Procent.

	København og Frederiksberg	Hovedstaden i øvrigt	Odense, Esbjerg, Randers, Århus Ålborg	Kommuner med mere end 10.000 indbyggere	Øvrige kommuner	Sum	Antal personer
Eksjugoslavien	45,2	24,7	3,4	23,0	3,7	100	465
Iran	11,8	16,9	37,4	28,0	5,9	100	254
Libanon	7,7	15,2	36,8	31,0	9,3	100	323
Pakistan	49,4	40,6	5,0	3,9	1,0	100	694
Polen	19,1	30,0	20,6	18,0	12,4	100	267
Somalia	16,7	13,3	49,2	15,8	5,0	100	120
Tyrkiet	19,7	36,6	14,2	25,9	3,6	100	1316
Vietnam	4,6	9,8	47,9	27,6	10,1	100	388
Sri Lanka	0,8	5,0	12,6	52,1	29,4	100	119
Øvrige ikke-vestlige ¹⁾	27,3	25,9	13,5	18,2	15,2	100	1409
Alle ikke-vestlige	25,6	28,1	18,0	20,6	7,8	100	5236
Vestlige	17,8	19,8	11,3	23,1	27,9	100	247
Danskere	5,0	15,8	14,5	26,2	38,4	100	2675

¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

Tabel 12. 16-19-årige mænd opdelt på oprindelsesland og bopæl (urbanisering) i 1998. Procent.

	København og Frederiksberg	Hovedstaden i øvrigt	Odense, Randers, Ålborg	Esbjerg, Århus	Kommuner med mere end 10.000 indbyggere	Øvrige kommuner	Sum	Antal personer
Eksjugoslavien	23,0	16,7	9,3		33,5	17,6	100	1198
Iran	12,3	24,6	34,6		21,7	6,9	100	350
Libanon	9,5	11,8	41,5		33,2	4,0	100	549
Pakistan	53,1	36,8	5,0		4,7	0,4	100	723
Polen	18,8	22,0	23,8		19,9	15,5	100	341
Somalia	15,1	14,0	41,6		20,4	8,9	100	437
Tyrkiet	17,8	37,8	14,3		25,6	4,4	100	1732
Vietnam	5,2	8,1	44,7		31,4	10,6	100	385
Sri Lanka	0,4	1,7	12,0		52,5	33,5	100	242
Øvrige ikke-vestlige ¹⁾	27,4	22,2	13,3		18,4	18,7	100	2201
Alle ikke-vestlige	23,0	24,4	18,6		23,0	11,1	100	7916
Vestlige	16,5	16,2	8,3		21,8	37,2	100	266
Danskere	4,4	14,6	12,4		27,9	40,8	100	2130

¹⁾ Inkl. Sri Lanka.

I disse tabeller kan man også se, hvor mange personer, der indgår i fordelingen. (Disse antal svarer selvfølgelig til dem, der fremgår af tabellerne 2 og 5 ovenfor.) Fx frekvensen for pakistanerne i gruppen "øvrige kommuner" bygger på specielt få observationer, da man i tabel 11 og 12 kan se, at kun 1,0% og 0,4% boede i sådanne kommuner i hhv. 1993 og 1998, ligesom der stort set ingen sri lankanere bor i København og på Frederiksberg.

For de fleste grupper er fordelingen nogenlunde den samme ved periodens slutning i 1998 som ved dens begyndelse i 1993. Fx bor vietnamesere og sri lankanere primært uden for hovedstadsområdet og sidstnævnte i det hele taget uden for de store byområder, mens pakistanere stort set udelukkende bor i hovedstadsområdet.

Men i forhold til 1993 er der især for indvandrere og efterkommere fra Eksjugoslavien sket en stor ændring i fordelingen. Det skyldes, at det store antal bosniske krigsflygtninge, der i 1995 fik permanent opholdstilladelse i Danmark, er bosat mere jævnt over hele landet. I 1993 boede 70 pct. i hovedstadsområdet. De unge libanesere er også blevet mere samlet i de større byer og kommuner uden for hovedstadsområdet.

5. Afrunding

Tallene viser, at det i relation til kriminalitetshyppighed ud over køn og alder også har betydning, hvor man bor. Hvad betydningen af bopæl angår, er billedet dog ikke helt entydigt, og der kan naturligvis sagtens være andre ting, der adskiller mennesker, der bor forskellige steder i landet, end deres bopæl.

Disse tre grundlæggende variable er dog, som det er fremgået, ikke hele forklaringen på de forskellige kriminalitetshyppigheder, der er konstateret i det foregående, hvor der blandt de fleste grupper af ikke-vestlige - især unge - mænd er en overrepræsentation sammenlignet med danske mænd (og vestlige indvandrere og efterkommere) i sammenlignelige aldersgrupper.

En belysning af, hvad der derudover spiller ind, vil kræve, at man inddrager et større antal forklarende faktorer. En sådan undersøgelse, der inddrager en række sociale baggrundsfaktorer, vil blive gennemført af Justitsministeriet vedrørende straffede i 2000, jf. senest Britta Kyvsgaard i en artikel om "Kriminalitet blandt etniske minoriteter", side 74, i et temanummer af *Social Forskning* om "Etniske minoriteter i velfærdssamfundet", Socialforskningsinstituttet, København.